T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/159
KARAR NO : 2022/207
KARAR TR : 18/04/2022

ÖZET: Bulunduğu Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda, ziyaretçileriyle yaptığıgörüşmelerin dinlendiği ve kayda alındığı, bu suretle haberleşmenin gizliliği, özel hayat ve aile hayatına saygı haklarının ihlaledildiği ileri sürülerek, uğranılan mağduriyetin giderilmesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Y. A
Vekili : Av. S. B
Davalı : Adalet Bakanlığı
Vekili : Av. A. Y

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, davacının Silivri 6 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundatutuklu olarak bulunduğu 17/10/2014 - 10/05/2015 tarihleri arasında, kapalı görüşlerde ziyaretçileri ile yapmış olduğu görüşmelerinin kanuni bir dayanak olmadan hukuka aykırı bir şekilde teknik araçla dinlendiğini ve kaydedildiğini belirterek, bu şekilde haberleşmenin gizliliği, özel hayat ve aile hayatına saygı haklarının ihlal edildiği nedeniyle 100.000 TL manevi tazminatın ödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **İstanbul 12. İdare Mahkemesi 24/09/2021 tarihli ve E.2021/240, K.2021/1344 sayılı kararı**ile, Uyuşmazlık Mahkemesinin konuyla ilgili yerleşik kararlarının da bu yönde olduğunu belirterek, davacının tutuklu bulunduğu cezaevinde kapalı görüşlerde ziyaretçileri ile yapmış olduğu görüşmelerinin kanuni bir dayanak olmadan hukuka aykırı bir şekilde teknik araçlarla dinlenmesi ve kaydedilmesinin hukuka aykırı olduğu iddiasına dayanan, manevi zararın doğmasına sebep olarak gösterilen ziyaretçileri ile yaptığı görüşmenin gizli olması hakkından mahrum bırakılma ihlalinin4675 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yer alan *"...işlem ve faaliyetlere ilişkin şikâyetleri"* karara bağlamanın infaz hâkimliğinin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konudaki şikâyete bakmakla görevli olan adli yargı yerinin aynı şikâyetten kaynaklanan manevi tazminat istemine de bakmaya görevli olduğunu açıklayarak, uyuşmazlığın niteliği itibariyle çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddinekarar vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

3. Davacı vekili, aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Silivri 1. İnfaz Hakimliği 01/12/2021 tarihli ve E.2021/2912, K.2021/3216 sayılı kararı**ile, kurumda hükümlünün telefon görüşmeleri, ziyaretçi kapalı telefon görüşmeleri ile avukat görüşmelerinin dinlenmesi veya kayıt altına alınması gibi işlemlerin kurum idaresince görevlendirilen kurum personelince yerine getirildiği, bu haliyle başvuruya konu eylemin yapılan idari işleme ilişkin olduğu, idarenin herhangi bir işlemi, eylemi veya ihmali nedeniyle zarara uğrayan kişinin maddi ve manevi zararının tazmini amacıyla idareye karşı açacağı davanın tam yargı davasının konusunu oluşturduğu, bu tazminat davasının hizmet kusuruna ve özellikle de hizmetin işleyişi noktasında cezaevindeki hatalı işlemlere dayandığını belirterek, cezaevinde infaz işlemi sırasında yapılan uygulamaların yargılama faaliyeti kapsamında olmayıp idari bir eylem ve işlem niteliğinde olduğu, bu nedenle infaz hakimliğinin talep konusunda herhangi bir görev ve yetkisinin bulunmadığı, ceza infaz kurumunun eylemi nedeniyle manevi tazminat talebine ilişkin davanın çözümününidari yargı yerine aitolduğugerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

5. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun'un*"Hükümlüyü ziyaret"* başlıklı 83.maddesi şöyledir:

> *" (1) Hükümlü, belgelendirilmesi koşuluyla eşi, üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ile vasisi veya kayyımı tarafından haftada bir kez ve ayrıca kuruma kabullerinde, zorunlu hâller dışında bir daha değiştirilmemek üzere, ad ve adreslerini bildirdiği en fazla üç kişi tarafından, yarım saatten az ve bir buçuk saatten fazla olmamak üzere çalışma saatleri içinde ziyaret edilebilir. (Ek cümle: 24/1/2013-6411/9 md.) Çocuk hükümlüler için ziyaret süresi bir saatten az, üç saatten fazla olmamak üzere*

belirlenir.

(2) Birinci fıkrada belirtilenler dışındaki kimselerin ziyaretine Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yazılı olarak izin verilebilir.

(3) Görüşler, koşul ve süreleri Adalet Bakanlığınca hazırlanan yönetmelikle kapalı ve açık olmak üzere iki biçimde yaptırılır.

(4) (Ek:17/6/2021-7328/8 md.) Önceden bilgilendirilmek suretiyle, kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan ve terör suçları, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları ile örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlardan mahkûm olan veya tehlikeli hâlde bulunan ya da dışarı ile iletişiminin kurum güvenliği açısından tehlikeli olabileceği değerlendirilen hükümlülerin birinci ve ikinci fıkra kapsamındaki kişilerle yapacakları görüşmeler, kamu düzeninin korunması ile kişi, toplum ve kurum güvenliğinin sağlanması veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla kurum yönetimi tarafından dinlenebilir ve elektronik cihazlar da dâhil olmak üzere kaydedilebilir. Bu fıkra uyarınca tutulan kayıtlar, amacı dışında kullanılamaz ve kanunda açıkça belirtilen hâller dışında hiçbir kişi veya kurumla paylaşılamaz. Bu kayıtlar herhangi bir soruşturma ve kovuşturmaya konu edilmemiş ise en geç bir yıl sonunda silinir. Silme işlemi Cumhuriyet savcısı tarafından denetlenir."

6. Aynı Kanun'un 116. maddesinde tutuklular hakkında da bu hükümlerin uygulanacağıdüzenlenmiştir.

7. 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesinde, bu Kanun'un, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik şikâyetleri incelemek, karara bağlamak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsadığı belirtilmiştir.

8. *"İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

" İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:

1. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumları ve tutukevlerine kabul edilmeleri, yerleştirilmeleri, barındırılmaları, ısıtılmaları ve giydirilmeleri, beslenmeleri, temizliklerinin sağlanması, bedensel ve ruhsal sağlıklarının korunması amacıyla muayene ve tedavilerinin yaptırılması, dışarıyla ilişkileri, çalıştırılmaları gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

3. Hükümlü ve tutuklular hakkında alınan disiplin tedbirleri ve verilen disiplin cezalarının kanun, veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu iddiasıyla yapılan şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

4. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kendi yetki alanlarına giren ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki tespitleri ile ilgili olarak düzenleyip intikal ettirdikleri raporları inceleyerek, varsa şikâyet niteliğindeki konular hakkında karar vermek.

5. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara karşı yapılan şikâyetleri incelemek.

6. (Ek:14/4/2020-7242/4 md.) Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mahsup, ceza zamanaşımı ve hükümlünün ölümü hâllerinde verilecek kararlar da dahil olmak üzere hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak ve işleri yapmak.

7. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Kanunlarda başka bir yargı merciine bırakılan konulara ilişkin hükümler saklıdır."

9. *"İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü"* başlıklı 5. maddesinde, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren on beş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabileceği hükmüne ve *"İnfaz Hâkimliğince Şikâyet Üzerine Verilen Kararlar"* başlıklı 6. maddesinin üçüncü fıkrasında, *"İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir"* hükmüne ve son fıkrasında *"İtiraz, infaz hâkimliğinin kurulduğu yer ağır ceza mahkemesine yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz."* hükümlerine yer verilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

10. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 18/04/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

11. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

12. Dava, davacının tutuklu olarak bulunduğu kapalı ceza infaz kurumunda ziyaretçileri ile yapmış olduğu kapalı görüşmelerin teknik araçlarla dinlendiği ve kayda alındığı, bu suretle haberleşmenin gizliliği, özel hayat ve aile hayatına saygı haklarının ihlal edildiği ileri sürülerek uğranılan zararın giderilmesi istemiyle açılmıştır.

13. Olayda, davacı iddiasının, yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 4. maddesinde yer alan ...dışarıyla ilişkileri…konusuna ilişkin olup,bu şikayetleri incelemenin ve karara bağlamanın İnfaz Hâkimliğinin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konulardaki şikayetlere bakmakla adli yargı yerinin görevli olduğu belirlenmiş olup,aynı şikayetten kaynaklanan tazminat istemli davalara da adli yargı yerinde bakılacağı, ancak Uyuşmazlık Mahkemesinin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmadığı gözetildiğinde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

14. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Silivri 1. İnfaz Hakimliğince verilen 01/12/2021 tarihli ve E.2021/2912, K.2021/3216 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Silivri 1. İnfaz Hakimliğince verilen 01/12/2021 tarihli ve E.2021/2912, K.2021/3216 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

18/04/2022 tarihindeÜye Nilgün TAŞ'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

Dosya kapsamına göre, davacının tazminat talebinin dayanağı tutukluluğu sırasında bulunduğu Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda ziyaretçileriyle yaptığıgörüşmelerin dinlendiği ve kayda alındığı, bu suretle haberleşmenin gizliliği, özel hayat ve aile hayatına saygı haklarının ihlaledildiği iddiasına ilişkin idari eylem ve işlemlere ilişkin olup; yargısal nitelik taşımayan ve CMK'nın 141. maddesinde düzenlenen suçun soruşturması veya kovuşturması sırasında "hakim ve Cumhuriyet Savcılarının verdiği (telefon dinleme, mallara el koyma vb. gibi) kararlar ve işlemlere ilişkin" değildir. Bu

haliyle, yargısal nitelik taşımayan, suçun kovuşturması ve soruşturması ile ilgili olmayan, ceza evindeki tutuklunun ziyaretçileriyle yaptığıgörüşmelerin dinlendiği ve kayda alındığı düzenlemesine ilişkin olan idari eylem ve işlem nedeniyle uyuşmazlığın çözümünde İYUK'nun 2/b maddesi uyarınca idari yargının görevli olduğunu düşündüğümden sayın çoğunluğun kararına katılmıyorum. 18/04/2022

Üye
Nilgün TAŞ